

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

Székhely: 7621 Pécs, Papnövelde u. 22,
Levelezési cím: 1112 Budapest, Budaörsi út 45,
Telefon: (+36-1) 309-2652, Fax: (+36-1) 309-2650,
E-mail: titkarsag@krtk.mta.hu, www.krtk.mta.hu

I. A kutatóközpont egészét érintő kutatási és tudományszervezési eredmények 2013-ban

A KRTK az előző évben lezajlott jelentős szervezeti-adminisztratív átalakulást követően 2013-ban az új kutatási és tudományszervezési feladatokra, ezen belül kiemelten az új kutatási témákat képviselő – részben integrált – kutatócsoportok létrehozására koncentrált. Ehhez a főigazgatói intézkedési terv támogatása kapott jelentős forrásokat.

Az újonnan megalakult „Hálózatok gazdaságtana” nevű csoport kutatásainak fókuszában a gazdasági és társadalmi hálózatok szerkezetének és működésének vizsgálata áll. A csoport a gazdaságot, a piacokat, az iparágakat vagy területi egységeket mint komplex, dinamikus, fejlődő és tanuló rendszereket vizsgálja, elsősorban a komplex hálózatok elméletének és általában a hálózat-kutatás módszereinek és eredményeinek felhasználásával. A csoport első nemzetközi kezdeményezése az “Evolutionary Economic Geography in Central and Eastern Europe” című műhelykonferencia sorozat volt, amelyre 2013. novemberében került sor Budapesten a szakterület kiemelkedő szaktekinétye, Ron A. Boschma aktív professzor közreműködésével.

A központ tudományos stratégiai terveivel összhangban további három új kutatócsoport is megkezdte működését 2013-ban: a szabályozáselméleti kutatási irány szakmai integrációját megcélzó munkacsoport, a határok közgazdasági és társadalmi hatásaival foglalkozó kutatócsoport, valamint a közvetlen külföldi tőkebefektetések hatásait elemző intézetközi kutatócsoport.

A VGI kutatói kezdeményezték az MTA KRTK keretein belül működő nemzetközi összehasonlító tanulmányok kutatócsoport létrehozását, amelyhez a másik két intézet munkatársai is csatlakoztak. A kutatócsoport 2013 őszi stratégiai együttműködést kezdeményezett a Szegedi Egyetem Közgazdaságtudományi Karával. Az együttműködés közös kutatások végzésére irányul, amit a csoport közös pályázatok beadásával is megerősít. Kialakulóban van az együttműködés a kapitalizmus sokfélesége kutatási irányban történő összehasonlító elemzésekre, valamint az export-orientált gazdasági fejlődés vizsgálatára Közép-Európában.

Az MTA és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) közötti együttműködésen alapuló, a Vidékfejlesztési Minisztérium vidék-stratégiáját támogató komplex kutatási program koordinációját a Regionális Kutatások Intézete látta el. Az intézet egyben hat átfogó komplex kutatási projekt gazdája volt, így valamennyi osztálya önálló projektet vezetett, továbbá bevonásra került több akadémiai kutatóhely is (központon belül a Közgazdaság-tudományi Intézet, illetve az akadémiai hálózat részeként az Ökológiai Kutatóközpont, Talajtani és Agrokémiai Intézet) önálló projekttel. A kutatások építettek az MTA vidékkutatásokkal foglalkozó tudományos műhelyeinek tapasztalataira, javaslataikkal a következő uniós tervidőszakra szóló vidékfejlesztési program tervezésének és végrehajtásának tudományos megalapozását szolgálták.

A KRTK kiemelkedő szakmai sikereket tekintve, hogy 2013-ban újabb pályázatot nyert a Lendület program keretében, „Vállalati stratégia és versenyképesség” témában. A csoport munkájának első feléve elsősorban új kérdések átgondolására, előzetes eredményekre feldolgozására összpontosított. Az első ilyen terület a vállalati haszonkulcsok elemzése. A kutatók egy olyan strukturális modellt építettek, amelynek analitikus előrejelzései összhangban állnak az empirikus tényekkel. Ez a kutatás az University of California egyik kutatójával közösen folyik. Az első eredményeket az Oxfordi Egyetem szemináriumán mutatták 2013 decemberében. A kutatók azt is vizsgálják, hogyan függ össze a haszonkulcs és a termelékenység azzal, hogy a vállalatok hány terméket és hány országba exportálnak. Ez megvilágítja azt, hogy az eltérő haszonkulcsok és termelékenység mennyiben köszönhető a vállalatok önszelekciójának, és mennyiben származik tanulásból a külföldön. A másik terület az árfolyam átgyűrűzésének vizsgálata részletes vállalati és külkereskedelmi adatokkal. A kutatás szemináriumon is bemutatott eredményei arra utalnak, hogy a magyar vállalatok az árfolyamváltozásra kissé gyengébben reagálnak, mint a külföldi országokban működő vállalatok. A kutatási eredmények jelentős segítséget adhatnak a monetáris politika és a fejlesztéspolitika előkészítésében.

A főigazgatói intézkedési tervben körvonalazott szakmai fejlesztési célkitűzésekkel összhangban a központ neves külföldi kutatókat nyert meg 2013-ban előadások tartására. A nemzetközi előadás-sorozat 2014-ben is folytatódik. Akiemelkedő színvonalú előadások nem csupán új ismeretek megszerzésére, de a nemzetközi kapcsolatok szélesítésére is lehetőséget adnak. A kapcsolatok építésének fontos eszköze a KRTK új kezdeményezése a kutatói mobilitás támogatására. Ennek keretében 2013-ban belső pályázat indult a fiatal kutatók külföldi konferencia-részvételének támogatására. Ennek igen pozitív visszhangja volt, a lehetőséggel több fiatal kutató is élt.

Az elmúlt évben minőségi előrelépés történt a központ a kutatási infrastruktúra mindenekelőtt a KRTK Adatbank fejlesztésének területén. A korábbi intézkedési tervhez kapcsolódó források fedezetet nyújtottak a KSH-val olyan szerződés megkötésére, amelynek segítségével elérhetővé vált több, teljes körű, nem anonimizált, eddig nem kutatható adatbázis. A magyar kutatók eddig nem férhettek hozzá a teljes körű egyéni és vállalati censusokhoz (népszámlálások, stb.), és nem végezhetek el olyan adatkapcsolásokat, amelyek az eddigiekben nem vizsgált empirikus összefüggések kutatásához és elemzéséhez elengedhetetlenül szükségesek.

A nagy szervezeti átalakulások befejezésével 2013-ban már csak egy lépés maradt hátra: a KTI és a VGI könyvtárainak egy épületen belüli egyesítése, illetve a könyvtárak egységes szervezeti formába történő összevonása. A kutatás költséghatékony támogatását szolgálja a könyvtári rendszerek, előfizetések összehangolása. Ahol a szakmai profil engedi, egységesített folyóirat- és könyvbeszerzésekre, központilag összesített igények szerinti on-line előfizetésekre áll át a könyvtár.

A három intézet munkájának, teljesítményének értékeléséhez a központ – az igazgatók közötti egyeztetések után – 2013-ban kidolgozott egy egységes követelményrendszert, majd ennek alapján egy szakmai bizottság értékelt mindhárom intézet elmúlt öt évének munkáját. Ennek során felmérték a kutatók szakmai teljesítményét és meghatározták azokat az ellenőrizhető követelményeket, amelyeket a jövőben kell teljesíteni.

Megalakult és megtartotta első ülését 2013-ban a Külső Tanácsadó Testület. A testület értékelt a központ és az intézetek éves beszámolóit, a 2013-ban elvégzett, mindhárom intézetre kiterjesztett ötéves értékelést, valamint javaslatokat tett a központ stratégiájára vonatkozóan.

Megalakult és megtartotta első ülését 2013 őszén a KRTK Közalkalmazotti Tanácsa. A Tanács a KRTK honlapjának intranet-felületén helyezi el dokumentumait, és ezen keresztül tartja a kapcsolatot a központ munkatársaival.